

Technisch Overleg Digikoppeling

Logius

Bezoekadres:

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 96810
2509 JE Den Haag

www.logius.nl
servicecentrum@logius.nl

Inlichtingen bij

Pieter Hering
M 06 11597802
pieter.hering@logius.nl

Datum

5 januari 2018

Kenmerk

Uw kenmerk

notitie

Roadmap 2018-2010 Digikoppeling Standaard en
Voorzieningen

Roadmap Digikoppeling 2018-2020

Gevraagde actie aan het TO

De Roadmap is besproken in het TO van oktober 2017. Deze versie wil Logius plaatsen op de website. Het TO wordt in de gelegenheid gesteld op- en aanmerkingen te plaatsen over de Roadmap tot en met 25 januari 2018. Indien er geen grote wijzigingen worden voorgesteld zal de Roadmap na deze datum gepubliceerd worden.

Achtergrond

Digikoppeling bevordert interoperabiliteit door digitale berichtuitwisseling te standaardiseren. Hierbij maakt Digikoppeling gebruik van internationale open standaarden. Daarmee is Digikoppeling een belangrijke pijler voor de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) die publieke dienstverlening en uitvoering mogelijk maakt.

Digikoppeling bestaat uit een set standaarden die het mogelijk maakt om berichten tussen overheidsinstellingen, en organisaties die met of binnen de overheid digitaal informatie willen uitwisselen, op gestandaardiseerde wijze veilig uit te wisselen. Gebruik van deze standaarden wordt ondersteund door de Digikoppeling voorzieningen – de Centrale OIN Raadpleegvoorziening, de Compliance voorzieningen en het CPA Register – ten behoeve van ontwikkeling en implementatie van systemen die Digikoppeling toepassen. Daarmee is Digikoppeling de invulling van de servicegerichte architectuur die NORA voorschrijft.

Middels deze roadmap wil de productgroep Digikoppeling richting geven aan het product voor de komende jaren (doorontwikkel-agenda) die duidelijkheid geeft over de toekomst van Digikoppeling.

Doel roadmap

Dit document is gericht op het voorbereiden van de tactische keuzes voor doorontwikkeling van de Digikoppeling standaard én voorzieningen in de komende jaren. Hierbij is rekening gehouden met de vele ontwikkelingen die spelen rond Digikoppeling zoals het digitaal stelsel Omgevingswet, Generieke Gemeentelijke Infrastructuur, het toenemende gebruik van op REST gebaseerde webservices,

het vernieuwde OIN beleid en de behoefte met betrekking tot het aanbieden van de informatie over Digikoppeling.

De Roadmap Digikoppeling heeft als doel te beschrijven hoe de Digikoppeling standaard en de voorzieningen in de periode van 2018 t/m 2020 meegroeien met de behoeften van haar gebruikers. Daarnaast wordt er in dit document een terugblik gegeven op de vorige roadmap die liep van 2015 t/m 2017.

Totstandkoming Roadmap

De samenstelling van deze Roadmap is opgesteld door de productgroep Digikoppeling van Logius. Hierbij is gekeken naar de (toekomstige) ontwikkelingen rond de Digikoppeling standaard, vragen van het Technisch Overleg Digikoppeling en lopende vragen en wensen vanuit de markt over de voorzieningen. Vervolgens is een aantal onderwerpen benoemd die als project opgepakt zullen worden, is er gerangschikt op prioriteit. Deze Roadmap is in oktober 2017 als concept ingediend in het Technisch Overleg (TO).

De leden van het TO konden hier zowel mondeling als schriftelijk op reageren en deze reacties zijn meegenomen in een nieuwe versie. Deze versie wordt ter vaststelling nogmaals aangeboden aan het TO. Om deze onderwerpen te voltooien is op basis van deze versie het budget voor Digikoppeling in 2018 vastgesteld.

Positionering Digikoppeling

De scope van Digikoppeling zal niet veranderen:
Digikoppeling maakt het mogelijk dat organisaties die, met of binnen de overheid, digitaal informatie willen uitwisselen dit op een gestandaardiseerde wijze veilig kunnen doen. Het is in beginsel geen infrastructuur maar een set aan afspraken over het gebruik van internationale open standaarden. Digikoppeling kent wel ondersteunende voorzieningen maar deze zijn gericht op ondersteuning van het ontwikkelproces bij implementatie van Digikoppeling en niet op directe ondersteuning van productie - situaties zelf.

Interoperabiliteit is gewaarborgd omdat Digikoppeling bestaat uit standaarden die breed in de markt worden ondersteund en omdat voor Digikoppeling specifieke opties zijn gekozen.

Digikoppeling is daarmee een essentiële bouwsteen van de elektronische overheid en vult de door NORA voorgeschreven servicegerichte architectuur in.

De Digikoppeling is op dit moment afgebakend op basis van berichtenuitwisseling, op basis van ebMS of WUS. Binnen de Nederlandse Overheid vinden steeds meer ontwikkelingen plaats op het gebied van informatie-uitwisseling op basis van RESTful Api's. Dit roept mogelijk vragen op wanneer welk protocol gebruikt moet of mag worden. Het is zaak om hierover zo snel mogelijk duidelijkheid te scheppen om innovatieve ontwikkelingen niet te belemmeren.

Roadmap 2018-2020

P	Doel	Aspecten	Onderbouwing	Resultaten	Termijn
1	Vernieuwen	Na bestudering van de OASIS	• De EU	• Is	Start

<p>en uitbreiden van de Digikoppeling Standaard</p>	<p>website blijkt dat de ebMS2 standaard niet meer verder wordt doorontwikkeld. Het ligt daarom voor de hand om te kijken of ebMS2 vervangen kan worden ebMS3. En dan met name het AS4 profiel hierop. Vanuit het Technisch Overleg Digikoppeling is in 2017 besloten om te onderzoeken of de stap gemaakt moet worden naar dit profiel. Daarbij wordt ook onderzocht of er voldoende draagkracht is voor deze standaard.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De huidige standaard ebMS2 niet doorontwikkeld door Oasis/ Dit lijkt ook te gelden voor de standaarden uit het WS-I profiel worden die door W3C worden beheerd. • Lifecycle management: Wat is de optimale manier om de standaarden van Digikoppeling in en te faseren? • De toepassing van de Digikoppeling standaarden wordt nu vaak ervaren als complex. Is dit onvermijdelijk of zijn er manieren om de complexiteit te reduceren? • Ter overweging: (maakt geen onderdeel uit van het ebMS3/AS4 onderzoek) REST api's zijn op dit moment de standaard in het mobiele verkeer en winnen zeer snel aan populariteit in het de uitwisseling van Rijks (open)data. Eind 2017 is Platform Overheid-API's opgericht om de Nederlandse overheid te assisteren bij het maken van tactische en strategische overwegingen bij de ontwikkeling van API's voor de ontsluiting van overheidsdata. Restful's API's worden meer en meer aangeboden om in eerste instantie open data bronnen te ontsluiten. REST kan ook toegepast worden om afgeschermd bronnen te raadplegen of te bewerken. 	<p>standaard eDelivery is gebaseerd op het AS4 profiel van ebMS3. Is dit een kandidaat om Digikoppeling ebMS2 te vervangen?</p>	<p>ebMS3/AS4 een geschikte opvolger voor de huidige ebMS2 standaard?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is er voldoende draagvlak voor deze standaard. • Met de onderzoeksresultaten zijn de contouren voor de nieuwe standaarden bekend in 2018. • Hiermee kan in 2019 gestart worden met het opstellen van de nieuwe standaard 	<p>onderzoek Q1 2018. Resultaten bekend Q2/Q3 2018.</p>
--	--	---	---	---

		Hiermee komt deze ontwikkeling steeds meer in het vaarwater van het gebied waarin Digikoppeling vereist wordt en is in de eerste plaats duidelijkheid nodig voor de gebruikers van de standaard.			
2	Betrouwbaarheid en zekerheid van berichten (signing)	<p>In het Technisch Overleg (TO) Digikoppeling is besloten om nader onderzoek te doen naar de signing- en encryptionprofielen van de Digikoppeling WUS Standaard om zo de operabiliteit tussen de Digikoppeling oplossingen van verschillende leveranciers te verbeteren.</p> <p>De aanleiding is een ingediende behoefte in het Technisch Overleg Digikoppeling om een situatie waarin interoperabiliteitsproblemen optraden bij het toepassen van signing nader te onderzoeken. Digikoppeling baseert de toepassing van signing met WS-Security op het Basic Security Profile 1.1. Uit dit onderzoek bleek dat verschillende leveranciers dit deel van de standaard verschillend lijken toe te passen. De resultaten kunnen leiden tot de verbetering van de Digikoppeling Standaard.</p> <p>In het onderzoek wordt meegenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een heldere beschrijving van de interoperability problemen binnen het Digikoppeling WUS signingprofiel • Inventarisatie en analyse van de toepassing binnen bestaande koppelingen waarin signing wordt gebruikt, zoals Digipoort en DUO. Goed werkende voorbeelden en uitwerkingen zoals bijvoorbeeld in Java en .net kunnen als Best Practices gepubliceerd worden • Onderzoek en analyse van 	<ul style="list-style-type: none"> • Het daadwerkelijk toepassen van signing en encryption in de Digikoppeling keten is complex vanwege het toenemend aantal knooppunten in die keten. • Deze technieken hebben tot doel om de betrouwbaarheid van het bericht te waarborgen. • De wens is om gebruikers te ondersteunen bij het juiste gebruik hiervan 	<ul style="list-style-type: none"> • Practices ophalen (o.a. eHerkenning en Digipoort) en publiceren • Voorbeelden ontwikkelen • Publiceren van voorbeelden • Eventuele Aanpassing van de Digikoppeling standaard • Onjuiste berichten kunnen sturen zodat de ontvanger kan testen of de foutafhandeling werkt 	Start onderzoek Q1 2018

		<p>signing in generieke zin, waarbij ook andere uitwisselingspatronen zoals (REST)API's worden meegenomen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een voorstel voor het aanpassen van de signing (en eventueel encryption) profielen in de Digikoppeling Standaard • Komt het bericht daadwerkelijk van de opsteller? • end-to-end toepassen en controleren van signing en encryption • Inzicht in het gebruik van de standaard • Zijn alle partijen in de keten compliant aan de standaard • Integratie van de hele berichtenketen (waar het gebruik van Digikoppeling vaak slechts een deel is) 			
3	Identificatie en authenticatie knelpunten wegnemen	<p>In 2017 is het hernieuwde OIN-beleid van kracht. Hieruit is een aantal knelpunten naar voren gekomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De positie van het sub-OIN niet altijd duidelijk • Er is sprake van veranderende aansluitvormen van organisaties (Samenwerkingsverbanden, knooppunten, SAAS) • Er is een toenemend belang identificatie en authenticatiemiddelen binnen de EU. Wat is de rol van OIN hierin? • Sub-OIN's komen in PKIO-certificaat en de manier waarop moet formeel vastgelegd worden in overleg met PKIO en de TSP's 	<ul style="list-style-type: none"> • Het gebruik van OIN buiten Digikoppeling lijkt toe te nemen. Het OIN voorziet in een behoefte. • In hernieuwde OIN beleid is het gemakkelijker voor organisaties om een OIN te krijgen. • Voorzieningen krijgen steeds meer te maken met aansluitingen door buitenlandse partijen. • Berichtenketens overschrijden steeds vaker landgrenzen. Op welke manier vindt identificatie en 	<ul style="list-style-type: none"> • Het exacte doel van dit onderzoek en de gewenste resultaten moeten nog vastgesteld worden • Voor het toepassen van het OIN in PKI overheids-certificaten zijn afspraken gemaakt met de TSP's. Onderzocht moet worden of deze afspraken vernieuwd moeten worden naar aanleiding van het nieuwe OIN beleid. 	Nog niet gepland

			authenticatie plaats en wat is de rol van het OIN hierin?		
4	Aansluiten op 1 Portaal (stelsel-diensten)	<p>Er zijn in 2017 verzoeken geweest om de diensten van Digikoppeling breder te ontsluiten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het ontsluiten van Digikoppeling diensten via Api's (OIN, CPA e.d.) Vergemakkelijken usermanagement 	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn nu een of meerdere portalen per voorziening, en dus ook meerdere usergroepen. De getoonde informatie kan alleen nog via een website worden geraadpleegd. Door de ontsluiting te verservicen en de informatie te centraliseren kunnen gebruikers beter en flexibeler bediend worden 	<ul style="list-style-type: none"> API op OIN-register API op CPA Register Een nieuw ontwerp van het portaal maken, De diensten van Digikoppeling zijn via Api's te benaderen 	Start Q2 2018
4	Transparantie	<ul style="list-style-type: none"> Routing kraakhelder IB niveaus Voorbeelden van code Verschil meldingen of bevestigingen Correct omgaan met certificaten (zoals revocatie) 	<ul style="list-style-type: none"> De berichtenketens worden steeds complexer, met meer knooppunten. Het correct en doelmatig toepassen van de standaard hierin moet duidelijk zijn. Hierin moeten gebruikers veel meer geholpen worden 	<ul style="list-style-type: none"> Permanente monitoring 	Start Q3/Q4 2018?
5	Diginetwerk	<ul style="list-style-type: none"> Keten Digikoppeling – Diginetwerk en PKI-overheidscertificaat Gemeenten op Diginetwerk Ontwikkelingen GGI netwerk 	<ul style="list-style-type: none"> Aansluiting op Diginetwerk maakt communicatie tussen overheden veiliger en betrouwbaarder Het toepassen van Digikoppeling binnen de 	<ul style="list-style-type: none"> Digikoppeling Compliancevoorziening beschikbaar via Diginetwerk. 	Nog niet gepland

Datum
5 januari 2018

			Diginetwerk moet gemakkelijker worden.		
5	Digikoppeling Informatievoorziening	In 2017 heeft een proof of concept plaatsgevonden om de informatie over Digikoppeling op een andere manier aan te bieden. In 2018 zullen de stappen worden gezet om de informatie over te zetten naar een nieuwe omgeving. Informatievoorziening over de standaard is op orde. Wel zijn er vaak vragen over welke versie gebruikt moet worden en wat er is gewijzigd in de standaard. De porrf of concept heeft laten zien dat de antwoorden hierop inzichtelijk gemaakt kunnen worden met een nieuwe tooling.	<ul style="list-style-type: none"> De standaard is momenteel in meer dan 32 PDF documenten "gevangen". Het wijzigen en publiceren is een arbeidsintensief proces. Voor de gebruikers is het lastig om overzicht te hebben en houden over het gebruik van de standaard en welke versie nu geldig is. 		Start Q1 2018.
6	Onderhoud voorzieningen	De voorzieningen hebben jaarlijks onderhoud nodig.			Start Q2/Q3 2018. Dit loopt door tot en met 2019.

Terugblik Roadmap 2015-2017

In 2014 is de Roadmap Digikoppeling 2015-2017 opgesteld. Hieronder beschrijven we kort de doelen en de bereikte resultaten:

Thema	Wens	Resultaat
Technologisch bijblijven Het kritisch volgen van technologische ontwikkelingen en waar nodig niet meer (voldoende) veilige en vertrouwde technieken afstoten.	Beveiliging monitoren	<ul style="list-style-type: none"> TLS 1.2 en SHA2xx verplicht gesteld Beveiligingsvoorschriften Digikoppeling zijn in één document samengevoegd
	Nieuwe technische standaarden beoordelen	<ul style="list-style-type: none"> Fouten in specificaties hersteld In het kader van de werkgroep Gemeentelijke Afspraken Berichten(GAB) is een document Protocolbinding Digikoppeling gemaakt dat de binding beschrijft tussen Digikoppeling en StUF en Digikoppeling en SuwiML In 2017 is geconstateerd dat onderliggende standaarden WUS en ebMS nauwelijks meer onderhouden worden. Een Werkgroep vanuit het TO is gestart die de vervanging van ebMS2 gaat onderzoeken. In 2017 is een POC uitgevoerd door Logius, Rinis en een aantal overheidsorganisaties op welke manier Digikoppeling kan aansluiten op de

		eDelivery Standaarden
Optimalisatie Digikoppeling en uitbreiding gebruikersgroep Optimaal blijven aansluiten bij nieuwe behoeften van de uitbreidende gebruikersgroep.	Organisatorisch werkingsgebied Digikoppeling	<ul style="list-style-type: none"> Het gebruik van Digikoppeling is toegenomen. Het organisatorisch werkingsgebied op de PToLU is nog niet gewijzigd.
	Flexibilisering authenticatie mogelijkheden Digikoppeling	<ul style="list-style-type: none"> Een best practice voor het omgaan met SAML tokens is opgesteld. De Digikoppeling standaard is hiervoor (nog) niet gewijzigd. Een werkgroep van het TO houdt zich bezig met interoperabiliteitsproblemen rondom signing
	Stuurgegevens en auditgegevens	<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de werkgroep Gemeentelijke Afspraken Berichten(GAB) is een document Protocolbinding Digikoppeling gemaakt die de binding beschrijft tussen Digikoppeling en StUF en SuwiML De Digikoppeling standaard is hiervoor (nog) niet gewijzigd.
	Open data en Geo-data	<ul style="list-style-type: none"> Het organisatorisch werkingsgebied op de PToLU is nog niet gewijzigd. Bij het proces van plaatsing van Digikoppeling 3.0 op de PToLU lijst is er wel een voorstel gedaan om het werkingsgebied te wijzigen. Vanwege de intrekking is van DK 3.0 is die wijziging niet doorgevoerd
	Vertrouwelijkheid van gegevens	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn wijzigingen uitgevoerd op dit gebied
	Push-variant grote berichten	<ul style="list-style-type: none"> Er loopt nu een pilot tussen VenJ(Justid) en het Nationaal Archief om dit interactiepatroon uit te werken
Behoud van investeringen Tegelijkertijd behouden van de mogelijkheden waar bestaande gebruikers in hebben geïnvesteerd en op vertrouwen.	Identificatie en authenticatie knelpunten wegnemen	<ul style="list-style-type: none"> In 2017 is het OIN beleid vernieuwd en een nieuwe versie van het OIN Register, de Centrale OIN Raadpleegvoorziening in productie gegaan
Kennis en ondersteuning Voorzien in voldoende kennis en ondersteuning van huidige gebruikers en bij de realisatie van nieuw gebruik.	Kennis en ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> De Digikoppeling Compliance Voorziening is sterk verbeterd Kleine wijzigingen doorgevoerd op de Logius website Digikoppeling Logius heeft project informatievoorziening gestart

Buiten scope Roadmap Digikoppeling 2015-2017

Wel in de Roadmap Digikoppeling genoemd maar uitdrukkelijk buiten scope van Digikoppeling gehouden:

Thema	Wens	Resultaat
Standaardisatie van communicatie met clients en mobiele devices	Hierin werd ook REST en JSON vermeld	Geadviseerd wordt om NORA-gebruikersraad te vragen een inschatting te maken van het belang van deze ontwikkeling